

Directoraat-generaal
Penitentiaire Inrichtingen

Jaarcijfers 2022

FEDERALE OVERHEIDSDIENST
JUSTITIE

.be

Inhoudstafel

1	GEBRUIKTE TERMEN	3
2	GEMIDDELDE DAGELIJKSE BEVOLKING, CAPACITEIT EN OVERBEVOLKING	5
	Volgens prioritaire wettelijke toestand	6
	<i>Evolutie 2013-2022</i>	7
	Volgens geslacht	8
	Volgens detentieregime	10
3	OPSLUITINGEN	11
4	INVRIJHEIDSTELLINGEN	13
	Invrijheidstellingen vanuit een penitentiaire inrichting	14
	Invrijheidstellingen vanuit elektronisch toezicht	15
	<i>Evolutie 2013-2022</i>	16
5	PENITENTIAIR VERLOF EN UITGAANSVERGUNNING	17
6	ONTSNAPPINGEN	18
7	OVERLIJDENS	18
8	VERGOEDINGEN VOOR HUISHOUELIJK WERK	19
9	BUDGET	20

Opmerkingen

- Tenzij anders vermeld, gaan de cijfers enkel over de penitentiaire inrichtingen die behoren tot het directoraat-generaal Penitentiaire Inrichtingen van de FOD Justitie. Cijfers over de jeugdinstellingen die afhangen van de gemeenschappen, gesloten centra beheerd door de FOD Binnenlandse Zaken en de forensische psychiatrische centra zijn dus niet opgenomen.
- Door afrondingen kan het zijn dat de precieze waarde van het totaal niet volledig overeenstemt met de som van de opgetelde cijfers in de tabellen.

1 GEBRUIKTE TERMEN

De **gedetineerdenbevolking** in een gevangenis verandert het hele jaar door. Om de samenstelling ervan beter te begrijpen, wordt in dit document de gemiddelde dagelijkse bevolking weergegeven. Daardoor zijn de schommelingen tijdens het jaar niet zichtbaar in de cijfers.

De totale gemiddelde bevolking komt niet altijd overeen met de som van de gemiddelden van alle inrichtingen. Waar de totale gemiddelde bevolking voor alle inrichtingen samen wordt berekend op basis van een volledig kalenderjaar, is dat voor de gemiddelde bevolking van één inrichting telkens op basis van de periode van ingebruikname. Alle inrichtingen waren in 2022 in gebruik gedurende het hele jaar (365 dagen), behalve Berkendael (312 dagen), Vorst (322 dagen) en Ieper (59 dagen) die gesloten werden en anderzijds Kortrijk (109 dagen) en Haren (54 dagen) die in 2022 in gebruik werden genomen.

Opsluitingen en **invrijheidstellingen** zijn de termen gebruikt voor het begin en het einde van een detentie.

De **gemiddelde capaciteit** is het gemiddeld aantal plaatsen voorzien voor de gedetineerden in de verschillende inrichtingen. Dat gemiddelde kan stijgen door de opening van nieuwe afdelingen binnen bestaande inrichtingen en door de bouw van nieuwe inrichtingen. Een daling van het gemiddelde is het gevolg van cellen die buiten gebruik zijn. Dat kan tijdelijk zijn door bijvoorbeeld renovatiewerken of definitief door de sluiting van een inrichting.

Net zoals bij de gemiddelde gedetineerdenbevolking, kan de totale gemiddelde capaciteit afwijken van de som van de gemiddelde capaciteit van elke inrichting. De totale gemiddelde capaciteit wordt immers berekend op basis van een volledig kalenderjaar en de gemiddelde capaciteit van een inrichting op basis van de periode van ingebruikname.

De **gemiddelde overbevolkingsgraad** geeft de verhouding weer tussen de gemiddelde bevolking en de gemiddelde capaciteit. De gemiddelde overbevolkingsgraad voor alle gevangenen samen is niet representatief voor elke gevangenis. Bepaalde inrichtingen zijn niet of weinig overbevolkt. In andere inrichtingen ligt de overbevolkingsgraad dan weer ver boven het gemiddelde.

Beklaagden zijn verdachten die zijn opgesloten in afwachting van een definitieve rechterlijke beslissing (veroordeling, internering, vrijspraak, enz.).

Veroordeelden zijn gedetineerden die door de rechtbank een straf of maatregel kregen opgelegd omdat ze een strafbaar feit pleegden.

Geïnterneerden zijn mensen die een misdrijf hebben gepleegd en lijden aan een geestesstoornis, waardoor ze niet verantwoordelijk of toerekeningsvatbaar gesteld kunnen worden voor hun daden. Een kamer voor de bescherming van de maatschappij (KBM) kan beslissen over hun internering.

Andere gedetineerden zijn onder andere vreemdelingen ter beschikking van de dienst Vreemdelingenzaken (administratieve opsluiting), personen onder voorlopige aanhouding in het kader van de probatie of de voorwaardelijke invrijheidstelling en personen ter beschikking van de strafuitvoeringsrechtbank (TBS).

Halve vrijheid voor veroordeelden is een regime waarbij gedetineerden die zijn veroordeeld tot een totale straf van maximaal drie jaar tijdens wekdagen een uitgaansvergunning krijgen om te werken of een opleiding te volgen en 's avonds op vaste tijdstippen terugkeren naar de gevangenis.

Beperkte detentie is een gelijkaardig regime als de halve vrijheid, maar dan voor gedetineerden die veroordeeld zijn tot een totale gevangenisstraf van meer dan drie jaar. Zij mogen regelmatig de penitentiaire inrichting verlaten gedurende maximaal 12 uur per dag. De beperkte detentie kan door de strafuitvoeringsrechtbank worden toegekend uit professionele, familiale of opleidingsbelangen die de aanwezigheid van de gedetineerden buiten de gevangenis vereisen.

Beperkte detentie voor geïnterneerden is eenzelfde regime als dat voor veroordeelden onder beperkte detentie, maar in dit geval toegekend door een kamer voor de bescherming van de maatschappij.

Het **penitentiair verlof (PV)** laat aan gedetineerden toe om de gevangenis te verlaten om de familiale, affectieve en sociale contacten en de sociale re-integratie te bevorderen (3 x 36 uur per trimester).

De **uitgaansvergunning (UV)** laat aan gedetineerden toe om tijdelijk (maximaal 16 uren) de gevangenis te verlaten uit sociale, morele, juridische, familiale, medische, opleidings- of professionele belangen.

Een **transitiehuis** is een kleinschalige vorm van detentie waarbij veroordeelden die bijna aan het einde van hun straf zijn, de kans krijgen om onder intensieve begeleiding te werken aan hun re-integratie. Ze ondergaan de detentie op basis van een plaatsingsplan dat verplichte activiteiten bevat met het oog op een geslaagde terugkeer naar de maatschappij (bv. werk zoeken, opleiding volgen, zelfstandig leren wonen, enz.).

Een **detentiehuis** is een kleinschalige inrichting waar kortveroordeelden hun straf uitzitten. Bewoners leven er in kleine groepen (van 20 tot 60) en krijgen intensieve begeleiding op maat van hun behoeften. Detentiehuisen liggen vaak in een stedelijke omgeving om de band met de samenleving zo goed mogelijk te behouden. Bewoners moeten bijvoorbeeld werk zoeken, vrijwilligerswerk doen, een opleiding volgen, hun administratie in orde brengen, deelnemen aan huishoudelijke taken (wassen, poetsen enz.). In deze aangepaste setting krijgen bewoners de kansen om volop te werken aan hun re-integratie en er een succes van te maken.

2 GEMIDDELDE DAGELIJKSE BEVOLKING, CAPACITEIT EN OVERBEVOLKING

In 2022 was er een gemiddelde overbevolking van 14,6% in de gevangenissen. Anders gezegd, er waren maar 9 614,3 plaatsen voor de 11 050,1 gedetineerden die in de gevangenis verbleven. In totaal kampten 24 inrichtingen met overbevolking. De gevangenissen met een overbevolkingsgraad met meer dan 30% waren Dinant (73,5%), Antwerpen (61,0%), Mechelen (61,0%), Dendermonde (51,8%), Oudenaarde (33,4%) en Leuven Hulp (32,5%).

Penitentiaire inrichting	Gemiddelde dagelijkse bevolking	Gemiddelde capaciteit	Gemiddelde overbevolkingsgraad
Andenne	411,6	412,7	-0,3%
Antwerpen	706,6	439,0	61,0%
Arlon	108,7	111,0	-2,1%
Beveren	317,1	315,3	0,6%
Brussel site Berkendael	82,0	64,0	28,2%
Brussel site Vorst	169,5	180,0	-5,8%
Brussel site Haren	204,5	211,2	-3,2%
Brussel site Sint-Gillis	896,5	840,0	6,7%
Brugge	804,2	626,0	28,5%
Dendermonde	255,0	168,0	51,8%
Dinant	55,5	32,0	73,5%
Gent	480,4	299,0	60,7%
Hasselt	577,3	450,0	28,3%
Hoogstraten	187,7	185,0	1,5%
Huy	81,4	64,0	27,2%
Ieper	60,7	67,0	-9,3%
Ittre	406,4	414,0	-1,8%
Jamioulx	386,2	400,0	-3,4%
Kortrijk (detentiehuis)	5,6	57,0	-90,1%
Lantin	852,9	694,0	22,9%
Leuven Centraal	403,3	398,0	1,3%
Leuven Hulp	197,4	149,0	32,5%
Leuze-en-Hainaut	340,3	338,4	0,5%
Marche-en-Famenne	311,6	312,0	-0,1%
Marneffe	126,0	138,0	-8,7%
Mechelen	135,3	84,0	61,0%
Mechelen (transitiehuis)	13,8	15,0	-8,1%
Merksplas	428,6	406,0	5,6%
Mons	391,7	307,0	27,6%
Namur	170,0	153,3	10,9%
Nivelles	243,4	192,0	26,8%
Oudenaarde	176,0	132,0	33,4%
Paifve	199,4	205,0	-2,7%
Ruiselede	56,0	60,0	-6,6%
Saint-Hubert	210,8	225,0	-6,3%
Tongeren	46,2	50,0	-7,5%
Tournai	207,7	183,0	13,5%
Turnhout	296,7	269,0	10,3%
Wortel	306,8	302,0	1,6%
TOTAAL	11 050,1	9 641,3	14,6%

Volgens prioritaire wettelijke toestand

De onderstaande tabel toont de verdeling van beklaagden, veroordeelden, geïnterneerden en andere gedetineerden over de gevangenissen heen. De verhoudingen variëren per inrichting naargelang de bestemming van de inrichting. Enkel de inrichting tot bescherming van de maatschappij (IBM) in Paifve is uitsluitend bestemd voor geïnterneerden. Meer dan de helft van alle gedetineerden waren in 2022 veroordeelden (55%), ruim een op de drie is beklaagden (36%) en 7% was geïnterneerden.

Penitentiaire inrichting	Beklaagden	%	Veroordeelden	%	Geïnterneerden	%	Andere	%	Totaal
Andenne	7,1	2%	397,7	97%	0,2	0%	6,6	2%	411,6
Antwerpen	519,5	74%	114,6	16%	59,0	8%	13,6	2%	706,6
Arlon	31,3	29%	76,1	70%	0,0	0%	1,3	1%	108,7
Beveren	17,8	6%	293,2	92%	0,0	0%	6,1	2%	317,1
Brussel site Berkendael	30,8	38%	49,0	60%	1,7	2%	0,6	1%	82,0
Brussel site Vorst	0,5	0%	168,0	99%	0,0	0%	1,0	1%	169,5
Brussel site Haren	32,3	16%	169,4	83%	0,9	0%	2,0	1%	204,5
Brussel site Sint-Gillis	582,9	65%	233,5	26%	64,2	7%	15,9	2%	896,5
Brugge	419,5	52%	341,1	42%	27,8	3%	15,8	2%	804,2
Dendermonde	169,6	67%	80,3	31%	0,0	0%	5,1	2%	255,0
Dinant	43,5	78%	11,6	21%	0,0	0%	0,5	1%	55,5
Gent	285,8	59%	101,0	21%	79,2	16%	14,4	3%	480,4
Hasselt	204,0	35%	367,4	64%	0,6	0%	5,3	1%	577,3
Hoogstraten	0,0	0%	181,9	97%	0,0	0%	5,8	3%	187,7
Huy	49,4	61%	30,6	38%	0,0	0%	1,4	2%	81,4
Ieper	49,1	81%	11,6	19%	0,0	0%	0,1	0%	60,7
Ittre	6,7	2%	396,4	98%	0,0	0%	3,3	1%	406,4
Jamioulx	212,0	55%	147,2	38%	24,0	6%	3,0	1%	386,2
Kortrijk (detentiehuis)	0,1	2%	5,5	98%	0,0	0%	0,0	0%	5,6
Lantin	371,7	44%	436,9	51%	34,6	4%	9,7	1%	852,9
Leuven Centraal	3,7	1%	378,5	94%	0,0	0%	21,1	5%	403,3
Leuven Hulp	119,4	61%	64,3	33%	11,0	6%	2,7	1%	197,4
Leuze-en-Hainaut	13,3	4%	324,1	95%	0,0	0%	2,9	1%	340,3
Marche-en-Famenne	81,5	26%	221,5	71%	0,0	0%	8,6	3%	311,6
Marneffe	0,3	0%	123,0	98%	0,0	0%	2,7	2%	126,0
Mechelen	112,8	83%	21,3	16%	0,0	0%	1,2	1%	135,3
Mechelen (transitiehuis)	0,0	0%	13,8	100%	0,0	0%	0,0	0%	13,8
Merksplas	5,7	1%	249,4	58%	167,3	39%	6,2	1%	428,6
Mons	176,3	45%	183,9	47%	28,5	7%	3,1	1%	391,7
Namur	106,0	62%	43,4	26%	19,3	11%	1,3	1%	170,0
Nivelles	103,1	42%	137,5	56%	0,0	0%	2,8	1%	243,4
Oudenaarde	77,1	44%	95,9	54%	0,0	0%	3,1	2%	176,0
Paifve	1,0	1%	0,0	0%	198,3	99%	0,1	0%	199,4
Ruiselede	0,1	0%	54,9	98%	0,0	0%	1,0	2%	56,0
Saint-Hubert	0,1	0%	204,6	97%	0,0	0%	6,1	3%	210,8
Tongeren	24,2	52%	22,1	48%	0,0	0%	0,0	0%	46,2
Tournai	123,5	59%	83,4	40%	0,0	0%	0,8	0%	207,7
Turnhout	117,0	39%	110,7	37%	67,8	23%	1,2	0%	296,7
Wortel	6,3	2%	298,8	97%	0,0	0%	1,6	1%	306,8
TOTAAL	4 031,6	36%	6 059,1	55%	783,3	7%	176,1	2%	11 050,1

Evolutie 2013-2022

Tussen 2013 en 2018 kende de gevangenisbevolking een dalende trend, waarna ze in 2019 opnieuw licht toenam. In 2020 was er opnieuw een daling door de Covid-pandemie. Sinds 2021 steeg de gemiddelde bevolkingsgraad; in 2022 tot 11 050 gedetineerden per dag.

Jaar	Beklaagden		Veroordeelden		Geïnterneerden		Andere		Totaal	Elektronisch toezicht
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%		
2013	3 652	31%	6 745	58%	1 139	10%	109	1%	11 645	1 338
2014	3 611	31%	6 773	58%	1 088	9%	107	1%	11 578	1 783
2015	3 499	32%	6 455	58%	904	8%	183	2%	11 041	1 887
2016	3 552	33%	6 124	58%	784	7%	159	1%	10 619	1 601
2017	3 766	36%	5 837	56%	696	7%	173	2%	10 471	1 740
2018	3 841	37%	5 722	56%	531	5%	168	2%	10 261	1 758
2019	3 969	38%	5 885	56%	537	5%	168	2%	10 559	1 912
2020	3 763	36%	5 878	57%	595	6%	157	2%	10 392	1 982
2021	3 866	37%	5 723	55%	688	7%	161	2%	10 438	2 278
2022	4 032	36%	6 059	55%	783	7%	176	2%	11 050	2 678

De stijging in 2022 was voelbaar in alle categorieën van de gedetineerdenpopulatie. In vergelijking met 2021 is de (gemiddelde) bevolkingsgraad toegenomen met 4,3% voor beklaagden, met 5,9% voor veroordeelden en met 13,8% voor geïnterneerden.

Daarnaast is er door de jaren heen een toenemend gebruik van het elektronisch toezicht als strafuitvoeringsmodaliteit en als manier om de voorlopige hechtenis buiten de gevangenis te ondergaan. In 2022 steeg het aantal gedetineerden onder elektronisch toezicht met 17,6% ten opzichte van het aantal in 2021.

Volgens geslacht

De meeste gedetineerden zijn mannen. In 2022 was 4,5% vrouwen. Zij verbleven in de gevangenissen met een vrouwenafdeling, namelijk Antwerpen, Brugge, Gent, Hasselt, Hoogstraten, Berkendael en Haren (gevangenis Brussel), Lantin, Marche-en-Famenne en Mons. In uitzonderlijke omstandigheden kan een gedetineerde die als man (resp. vrouw) geregistreerd staat toch in een vrouwengevangenis (resp. mannengevangenis) verblijven. Zo kan bijvoorbeeld een vrouw uitzonderlijk in de ziekenhuisafdeling van Sint-Gillis verblijven. Of kan de gevangenisadministratie toelaten dat een transgender gedetineerde persoon in een inrichting / afdeling van het andere geslacht verblijft dan het geslacht dat op de identiteitskaart staat. Dat verklaart bijvoorbeeld waarom het aantal vrouwen in de mannengevangenis Sint-Gillis niet 0 is.

Penitentiaire inrichting	Man	Vrouw	Totaal
Andenne	411,6		411,6
Antwerpen	653,3	53,3	706,6
Arlon	108,7		108,7
Beveren	317,1		317,1
Brussel site Berkendael	0,7	81,3	82,0
Brussel site Vorst	169,5		169,5
Brussel site Haren	129,0	75,5	204,5
Brussel site Sint-Gillis	896,2	0,4	896,5
Brugge	682,0	122,2	804,2
Dendermonde	255,0		255,0
Dinant	55,5		55,5
Gent	425,1	55,4	480,4
Hasselt	537,6	39,7	577,3
Hoogstraten	161,4	26,3	187,7
Huy	81,4		81,4
Ieper	60,7		60,7
Ittre	406,4		406,4
Jamioulx	386,2		386,2
Kortrijk (detentiehuis)	5,6		5,6
Lantin	792,9	60,0	852,9
Leuven Centraal	403,3		403,3
Leuven Hulp	197,4		197,4
Leuze-en-Hainaut	340,3		340,3
Marche-en-Famenne	296,1	15,5	311,6
Marneffe	126,0		126,0
Mechelen	135,3		135,3
Mechelen (transitiehuis)	13,8		13,8
Merksplas	428,6		428,6
Mons	352,3	39,5	391,7
Namur	170,0		170,0
Nivelles	243,4		243,4
Oudenaarde	176,0		176,0
Paifve	199,4		199,4
Ruiselede	56,0		56,0
Saint-Hubert	210,8		210,8
Tongeren	46,2		46,2
Tournai	207,7		207,7
Turnhout	296,7		296,7
Wortel	306,8		306,8
TOTAAL	10 557,2	492,9	11 050,1

Volgens nationaliteit

Deze tabel toont het gemiddelde aantal gedetineerden per nationaliteit, met in dalende orde de nationaliteiten met een gemiddelde dagelijkse bevolking van minimaal 20 gedetineerden.

Gedetineerden met een andere nationaliteit of van wie de nationaliteit onbekend is, zijn gegroepeerd in de categorie 'Andere nationaliteiten'. Ruim de helft van de gevangenisbevolking had de Belgische nationaliteit (56%). Daarnaast waren de burgers van Marokko (8%), Algerije en Nederland (4%), Albanië (3%) en Roemenië (2%) het meest vertegenwoordigd.

Nationaliteit	Gemiddelde dagelijkse bevolking	%
België	6 242,4	56,5%
Marokko	874,2	7,9%
Algerije	476,6	4,3%
Nederland	390,4	3,5%
Albanië	304,2	2,8%
Roemenië	275,6	2,5%
Frankrijk	225,5	2,0%
Italië	144,3	1,3%
Tunesië	140,1	1,3%
Polen	114,4	1,0%
Turkije	111,0	1,0%
Irak	86,2	0,8%
Congo (Democratische Republiek Congo)	77,8	0,7%
Bulgarije	64,5	0,6%
Georgië	63,9	0,6%
Afghanistan	61,1	0,6%
Servië	60,2	0,5%
Rusland	57,7	0,5%
Syrië	56,4	0,5%
Spanje	52,7	0,5%
Libië	51,3	0,5%
Slovakije	44,6	0,4%
Guinea	42,9	0,4%
Portugal	35,1	0,3%
Nigeria	30,5	0,3%
Palestina	29,0	0,3%
Kosovo	28,2	0,3%
Noord-Macedonië	27,8	0,3%
Duitsland	27,6	0,3%
Iran	25,7	0,2%
Het Verenigd Koninkrijk	25,0	0,2%
Kameroen	23,6	0,2%
Kroatië	23,1	0,2%
Eritrea	21,6	0,2%
Somalië	21,5	0,2%
Angola	21,0	0,2%
Soedan	20,9	0,2%
Suriname	20,3	0,2%
Bosnië en Herzegovina	20,0	0,2%
Andere nationaliteiten	631,1	5,7%
TOTAAL	11 050,1	100%

Volgens detentieregime

Op een honderdtal na, verbleven alle gedetineerden onder een gewoon detentieregime in de gevangenis. Dat betekent dat ze voortdurend in de penitentiaire inrichting waren, tenzij ze zich buiten de gevangenis begaven na toekenning van penitentiair verlof of een uitgaansvergunning.

Ruim 2 600 gedetineerden werden geplaatst onder elektronisch toezicht (ET) als vorm van vrijheidsbeperking. Ze verbleven dus niet in de gevangenis, maar waren wel administratief verbonden aan een inrichting. Het is de inrichting van waaruit ze onder elektronisch toezicht geplaatst zijn die instaat voor het administratief beheer van hun detentiedossier. De centra voor elektronisch toezicht, beheerd door de gefedereerde entiteiten, staan in voor de technische controle op de verplaatsingen van de persoon onder elektronisch toezicht aan de hand van elektronische middelen (enkelband en bewakingsbox).

Penitentiaire inrichting	Gewoon regime	Halve vrijheid	Beperkte detentie	Transitie-huis	BD SUR	Onbekend	Totaal penitentiaire inrichtingen	ET
Andenne	411,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	411,6	23,2
Antwerpen	681,0	0,0	16,2	0,0	0,0	9,4	706,6	307,8
Arlon	106,5	0,0	1,9	0,0	0,0	0,2	108,7	27,0
Beveren	313,3	0,0	3,8	0,0	0,0	0,1	317,1	31,9
Brussel site Berkendael	81,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	82,0	28,8
Brussel site Vorst	168,8	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	169,5	47,3
Brussel site Haren	203,1	0,0	0,0	0,0	0,0	1,4	204,5	11,8
Brussel site Sint-Gillis	878,9	0,0	4,1	0,0	0,0	13,5	896,5	373,7
Brugge	787,3	0,0	12,1	0,0	0,1	4,7	804,2	157,9
Dendermonde	248,6	0,5	4,0	0,0	0,0	1,9	255,0	76,9
Dinant	55,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	55,5	13,6
Gent	466,2	0,0	10,2	0,0	0,0	4,0	480,4	115,4
Hasselt	566,5	0,0	9,5	0,0	0,0	1,4	577,3	224,7
Hoogstraten	187,4	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	187,7	50,9
Huy	80,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	81,4	21,7
Ieper	60,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	60,7	7,4
Ittre	406,2	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	406,4	22,7
Jamioulx	382,0	0,0	1,8	0,0	0,0	2,4	386,2	136,5
Kortrijk (detentiehuis)	5,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,6	0,0
Lantin	846,3	0,0	1,1	0,0	0,0	5,5	852,9	194,1
Leuven Centraal	401,4	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	403,3	34,6
Leuven Hulp	193,0	0,0	3,3	0,0	0,0	1,1	197,4	75,3
Leuze-en-Hainaut	339,3	0,0	0,1	0,7	0,0	0,1	340,3	25,7
Marche-en-Famenne	311,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	311,6	52,0
Marneffe	126,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	126,0	24,1
Mechelen	132,5	0,0	1,8	0,0	0,0	1,0	135,3	69,9
Mechelen (transitiehuis)	1,0	0,0	0,0	12,8	0,0	0,0	13,8	0,0
Merksplas	427,5	0,0	0,0	0,0	0,0	1,1	428,6	43,1
Mons	389,1	0,0	0,3	0,1	0,0	2,2	391,7	121,8
Namur	167,4	0,0	1,9	0,0	0,0	0,7	170,0	58,0
Nivelles	242,3	0,0	0,3	0,0	0,0	0,8	243,4	60,0
Oudenaarde	168,5	0,3	6,6	0,0	0,1	0,6	176,0	55,3
Paifve	198,2	0,0	1,2	0,0	0,0	0,1	199,4	0,0
Ruiselede	55,1	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	56,0	23,3
Saint-Hubert	210,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	210,8	20,2
Tongeren	46,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	46,2	0,0
Tournai	207,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	207,7	36,3
Turnhout	288,7	0,0	7,3	0,0	0,0	0,8	296,7	63,1
Wortel	306,4	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	306,8	42,1
TOTAAL	10 889,9	0,7	91,8	13,6	0,1	53,9	11 050,1	2 678,2

3 OPSLUITINGEN

Opsluitingen zijn het gevolg van de tenuitvoerlegging van een aanhoudingsbevel (beklaagden), een vrijheidsstraf (veroordeelden) of een bevel tot internering (geïnterneerden).

In 2022 gebeurden de meeste opsluitingen op basis van een aanhoudingsbevel. Definitief veroordeelden waren de tweede grootste groep die de instroom van personen in de gevangenissen bepaalde. Sommige beklagden bleven opgesloten tot hun veroordeling of internering en kregen daarna een definitieve gevangenisstraf. De opsluiting van veroordeelden uit vrijheid maakt dus slechts een deel uit van de instroom van definitief veroordeelden of geïnterneerden.

De wettelijke toestand van een gedetineerde op het moment van opsluiting is niet noodzakelijk definitief. Zo worden sommige gedetineerden opgesloten als beklagde naar aanleiding van een aanhoudingsbevel en worden daarna veroordeeld of worden tijdens hun detentie geïnterneerd.

Bepaalde inrichtingen, zoals de site Vorst van de Brusselse gevangenis, zijn niet vermeld. In andere inrichtingen, zoals de gevangenis van Iltre, ligt het aantal opsluitingen heel laag. Dat is niet omdat er in 2022 geen nieuwe gedetineerden verbleven, maar omdat de instroom er vooral gebeurde door overbrengingen vanuit andere inrichtingen.

Penitentiaire inrichting	Beklaagden	Veroordeelden	Geïnterneerden	Andere	Totaal
Antwerpen	1 701	1 281	6	50	3 038
Arlon	98	151			249
Beveren	2	18		2	22
Brugge	853	673	9	27	1 562
Brussel - site Berkendael	90	139		1	230
Brussel - site Haren	17	18			35
Brussel - site Sint-Gillis	1 530	1 818	2	53	3 403
Dendermonde	475	421		22	918
Dinant	121	30		2	153
Gent	705	548		65	1 318
Hasselt	478	714	1	23	1 216
Huy	146	74			220
Ieper		23			23
Iltre	1				1
Jamioulx	543	610	1	13	1 167
Lantin	1 004	842		13	1 859
Leuven Centraal		1			1
Leuven Hulp	248	247	8	32	535
Leuze-en-Hainaut	9	5			14
Marche-en-Famenne	199	91			290
Marneffe		1			1
Mechelen	411	212		6	629
Merksplas			17		17
Mons	324	469		11	804
Namur	244	228		6	478
Nivelles	240	134		2	376
Oudenaarde	187	129			316
Paifve			14		14
Saint-Hubert		1			1
Tournai	252	186		2	440
Turnhout	382	250	9	6	647
TOTAAL	10 260	9 314	67	336	19 977

Evolutie 2013-2022

Tussen 2013 en 2019 lag het aantal opsluitingen tussen 17 648 (2016) en 18 832 (2019). In 2020 waren er 16 904 opsluitingen, een daling van 10,2% in vergelijking met 2019. In 2020 was er een aanzienlijke daling die vooral te wijten was aan de Covid-pandemie en de vrijheidsbeperkende maatregelen die de overheid nam. Daarna steeg het aantal opsluitingen opnieuw. In 2022 steeg het aantal met 13% ten opzichte van 2021.

Jaar	Beklaagden	Veroordeelden	Geïnterneerden	Andere	TOTAAL
2013	11 615	5 764	328	201	17 908
2014	11 660	6 563	310	222	18 755
2015	11 085	6 793	368	421	18 668
2016	10 508	6 564	278	208	17 648
2017	10 919	6 576	91	281	17 867
2018	10 209	7 022	126	311	17 668
2019	10 467	7 948	114	303	18 832
2020	9 783	6 757	71	293	16 904
2021	9 985	7 343	61	287	17 676
2022	10 260	7 314	67	336	19 977

4 INVRIJHEIDSTELLINGEN

In 2022 werden 10 998 gedetineerden vrijgesteld uit de gevangenis. Samen met de 7 899 invrijheidstellingen vanuit het elektronisch toezicht brengt dat het totaal op 18 897 invrijheidstellingen.

- De meeste gedetineerden die de gevangenis verlieten, waren beklaagden (5 812) die bijvoorbeeld in vrijheid gesteld werden in afwachting van hun definitieve vonnis.
- In de tweede plaats gaat het om gedetineerden die voorlopig werden vrijgesteld (3 142). Dat gaat om een vervroegde invrijheidstelling van veroordeelden met een totale gevangenisstraf van maximaal drie jaar.
- De veroordeelden met een totale gevangenisstraf van meer dan drie jaar kunnen vervroegd vrijkomen onder de vorm van een voorwaardelijke invrijheidstelling (294) of onder de vorm van een voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering ('voorlopige invrijheidstelling bijzonder').
- De categorie 'vreemdelingen (exclusief voorlopige invrijheidstelling)' gaat over vreemdelingen die administratief opgesloten zijn in een penitentiaire inrichting na hun detentieperiode als beklaagde of aan het einde van de straf als veroordeelde (uitzonderlijk als geïnterneerde) en die na hun vrijstelling ter beschikking gesteld zijn van de dienst Vreemdelingenzaken. Die buitenlandse gedetineerden, in vrijheid gesteld na het einde van hun straf, zijn niet opgenomen in de categorie 'strafeinde' in de tabel op de volgende pagina.
- De categorie 'voorlopige invrijheidstelling bijzonder' gaat over gedetineerden die in vrijheid zijn gesteld aan het einde van de tenuitvoerlegging van de hoofdstraffen. Op hen was nog een subsidiaire gevangenisstraf van toepassing, omdat ze een boete niet hadden betaald. Na betaling van een deel ervan werden die gedetineerden vrijgelaten. Zij zijn niet opgenomen in de categorie 'strafeinde' in de tabel op de volgende pagina.

Invrijheidstellingen vanuit een penitentiaire inrichting

Penitentiaire inrichting	Voorlopige hechtenis	Voorwaardelijke invrijheidstelling	Voorlopige invrijheidstelling (algemeen)	Voorlopige invrijheidstelling (bijzonder)	Strafeinde	Voorlopige invrijheidstelling Covid	Geïnterneerden	Vreemdeelingen (excl. voorlopige invrijheidstelling)	Andere	Onbekend	Totaal
Andenne	1	8	0	28	40	4	0	0	0	0	81
Antwerpen	786	2	222	4	7	0	30	68	14	0	1 133
Arlon	60	2	36	5	13	0	0	5	1	0	122
Beveren	6	7	3	17	12	3	0	3	5	0	56
Brugge	553	19	197	13	14	6	24	28	9	0	863
Brussel – site Berkendael	72	5	24	0	8	1	3	3	4	0	120
Brussel – site Haren	9	2	8	1	2	0	0	3	1	0	26
Brussel – site Vorst	1	7	3	3	5	4	0	0	1	0	24
Brussel – site Sint-Gillis	979	8	570	7	20	0	33	80	43	0	1 740
Dendermonde	307	5	116	1	8	2	0	16	1	0	456
Dinant	65	0	6	1	1	0	0	0	3	0	76
Gent	415	6	124	1	10	0	31	12	6	0	605
Hasselt	231	26	180	23	15	3	0	13	12	0	503
Hoogstraten	0	12	9	0	11	4	0	0	1	0	37
Huy	57	0	15	0	3	1	0	6	0	0	82
Ieper	6	0	45	0	0	0	0	1	0	0	52
Ittre	0	42	0	26	29	3	0	0	2	0	102
Jamioulx	413	7	109	5	10	1	9	9	10	0	573
Kortrijk (detentiehuis)	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	5
Lantin	584	9	391	27	39	13	19	12	18	0	1 112
Leuven Centraal	0	6	0	22	3	1	0	1	9	0	42
Leuven Hulp	101	2	96	3	5	1	3	2	28	0	241
Leuze-en-Hainaut	10	12	5	16	22	3	0	3	5	0	76
Marche-en-Famenne	82	4	23	17	14	1	0	11	3	0	155
Marneffe	0	8	1	2	9	2	0	0	0	0	22
Mechelen	198	1	55	1	0	0	0	9	2	0	266
Mechelen (transitiehuis)	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Merksplas	2	7	30	26	30	5	108	0	4	1	213
Mons	168	19	59	6	8	1	21	15	5	0	302
Namur	135	3	50	1	2	0	7	5	2	0	205
Nivelles	112	16	56	1	9	0	0	10	2	0	206
Oudenaarde	109	1	33	10	5	2	0	2	1	0	163
Paifve	0	0	0	1	2	0	33	2	0	0	38
Ruiselede	0	2	0	0	1	0	0	0	0	0	3
Saint-Hubert	2	9	74	5	25	10	0	16	0	0	141
Tongeren	1	0	425	0	4	0	0	0	0	2	432
Tournai	159	5	73	3	18	1	0	8	9	0	276
Turnhout	188	7	88	5	6	0	39	9	4	0	346
Wortel	0	19	11	41	11	4	0	0	10	1	97
TOTAAL	5 812	294	3 142	322	421	76	360	352	215	4	10 998

Invrijheidstellingen vanuit elektronisch toezicht

Penitentiaire inrichting	Voorlopige hechtenis	Voorwaardelijke invrijheidstelling	Voorlopige invrijheidstelling (algemeen)	Strafeinde	Geïnterneerden	Vreemdelingen (excl. voorlopige invrijheidstelling)	Anderen	Totaal
Andenne	0	14	0	3	0	0	0	17
Antwerpen	362	21	676	3	0	1	0	1 063
Arlon	27	0	86	1	0	0	0	114
Beveren	0	15	12	3	0	0	3	33
Brugge	22	37	396	8	0	0	1	464
Bruxelles - site Berkendael	28	7	94	1	0	0	1	131
Brussel - site Haren	4	8	7	0	0	0	0	19
Brussel - site Vorst	0	33	1	4	0	0	0	38
Brussel - site Sint-Gillis	316	6	790	3	2	0	4	1 121
Dendermonde	11	10	255	2	0	0	0	278
Dinant	26	1	12	1	0	0	0	40
Gent	22	8	385	7	0	0	0	422
Hasselt	124	64	425	5	0	0	0	618
Hoogstraten	0	48	1	6	0	0	1	56
Huy	39	2	53	2	0	0	0	96
Ieper	1	0	29	0	0	0	0	30
Ittre	0	27	0	4	0	0	0	31
Jamioulx	148	11	274	0	3	0	2	438
Lantin	162	17	518	6	0	0	3	706
Leuven Centraal	0	19	0	1	0	0	0	20
Leuven Hulp	51	10	213	2	0	0	0	276
Leuze-en-Hainaut	2	13	0	4	0	0	0	19
Marche-en-Famenne	51	17	79	2	0	0	0	149
Marneffe	0	17	0	7	0	0	0	24
Mechelen	113	18	116	2	0	0	0	249
Merksplas	1	29	1	2	0	0	0	33
Mons	81	11	316	10	2	0	1	421
Namur	52	3	158	2	0	1	0	216
Nivelles	61	18	87	5	0	0	1	172
Oudenaarde	11	8	179	3	0	0	0	201
Ruiselede	0	13	0	1	0	0	0	14
Saint-Hubert	0	13	2	4	0	0	0	19
Tournai	36	4	91	0	0	0	0	131
Turnhout	77	7	120	2	0	0	0	206
Wortel	0	31	1	2	0	0	0	34
TOTAAL	1 828	560	5377	108	7	2	17	7 899

Evolutie 2013-2022

De tabel toont een algemene daling van het aantal invrijheidstellingen tot 2021. In 2022 stijgt het aantal (+ 12,4% ten opzichte van 2021).

- De invrijheidstelling van beklaagden (voorlopige hechtenis) en de voorlopige invrijheidstelling van veroordeelden van wie het totaal van de gevangenisstraffen niet meer dan drie jaar bedraagt, waren samen goed voor ruim 80% van alle invrijheidstellingen uit de gevangenis. Die twee wijzen van invrijheidstelling lagen beide tussen 40% en 45%.
- De voorwaardelijke invrijheidstelling was goed voor zo'n 4% over de jaren 2013-2022 heen.
- De definitieve invrijheidstelling van veroordeelden en geïnterneerden (categorie 'strafeinde' in de tabel) lag tussen de 4% en de 5% van alle invrijheidstellingen tussen 2013 en 2019. Sinds 2020 daalden ze continue.
- De invrijheidstelling op proef van geïnterneerden schommelde rond de 2 à 3% met een stijging in 2015 (3,9%). Dat kwam o.a. door de opening van het forensisch psychiatrisch centrum in Gent in november 2014. Het forensisch psychiatrisch centrum in Antwerpen opende in augustus 2017.
- De invrijheidstelling van administratief aangehouden vreemdelingen ter beschikking van de dienst Vreemdelingenzaken, met bevel het grondgebied te verlaten, kende een stijging tot 2015 en schommelde daarna tussen 1% en 2%.

Invrijheidstelling	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Voorlopige hechtenis	7 850	8 221	7 884	7 872	7 659	7 182	7 211	7 058	7 071	7 640
	44,5%	43,8%	43,5%	43,8%	42,6%	40,6%	41%	42,8%	42,1%	40,4%
Voorwaardelijke invrijheidstelling	666	717	739	736	739	714	747	592	793	854
	3,8%	3,8%	4,1%	4,1%	4,1%	4%	4,2%	3,6%	4,7%	4,5%
Voorlopige invrijheidstelling (algemeen)	7 289	8 038	7 183	7 122	7 423	7 550	7 635	6 871	7 019	8 519
	41,3%	42,8%	39,6%	39,7%	41,2%	42,7%	43,4%	41,6%	41,7%	45,1%
Voorlopige invrijheidstelling (specifiek)	366	346	371	447	416	356	276	243	279	322
	2,1%	1,8%	2%	2,5%	2,3%	2%	1,6%	1,5%	1,7%	1,7%
Strafeinde	761	791	828	832	812	882	745	567	540	529
	4,3%	4,2%	4,6%	4,6%	4,5%	5,0%	4,2%	3,4%	3,2%	2,8%
Voorlopige invrijheidstelling Covid-19	-	-	-	-	-	-	-	355	205	76
	-	-	-	-	-	-	-	2,2%	1,2%	0,4%
Geïnterneerden	422	437	715	492	470	508	383	393	378	367
	2,4%	2,3%	3,9%	2,7%	2,6%	2,9%	2,2%	2,4%	2,2%	1,9%
Vreemdelingen (excl. VLV algemeen)	53	50	209	217	260	333	323	215	277	354
	0,3%	0,3%	1,2%	1,2%	1,4%	1,9%	1,8%	1,3%	1,6%	1,9%
Andere	252	180	198	215	217	223	265	202	249	232
	1,4%	1%	1,1%	1,2%	1,2%	1,3%	1,5%	1,2%	1,5%	1,2%
Onbekend	0	0	304	20	0	6	2	3	3	4
	0%	0%	1,7%	0,1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
TOTAAL	17 659	18 780	18 127	17 953	17 996	17 694	17 587	16 499	16 814	18 897

5 PENITENTIAIR VERLOF EN UITGAANSVERGUNNING

De directie Detentiebeheer (DDB) van het directoraat-generaal Penitentiaire Inrichtingen behandelt de aanvragen tot penitentiair verlof en uitgaansvergunning van gedetineerden. In 2022 werden 3 640 dossiers voor penitentiair verlof en 6 895 dossiers voor uitgaansvergunning behandeld, samen goed voor 10 535 dossiers.

Penitentiair verlof

Advies gevangenisdirecties	Toekenning door DDB	Weigering door DDB	DDB onbevoegd	Zonder voorwerp	Totaal advies gevangenis- directies
Positief advies gevangenisdirecties	1 708	403	13	10	2 134
Negatief advies gevangenisdirecties	25	1 454	20	7	1 506
TOTAAL	1 733	1 857	33	17	3 640

Penitentiair verlof kan worden toegekend aan definitief veroordeelden zodra ze zich bevinden op één jaar voor de datum waarop een voorwaardelijke invrijheidstelling kan worden toegestaan.

De DDB beslist op basis van verschillende adviezen (gevangenisdirectie, psychosociale dienst, maatschappelijk onderzoek, enz.) en onderzoekt of er tegenaanwijzingen zijn voor een onttrekking aan de uitvoering van de straf, een risico op het plegen van ernstige strafbare feiten tijdens het penitentiair verlof of het verontrusten van het slachtoffer.

Uitgaansvergunning

Advies gevangenisdirecties	Toekenning door DDB	Weigering door DDB	DDB onbevoegd	Zonder voorwerp	Totaal advies gevangenis- directies
Positief advies gevangenisdirecties	4 836	617	15	60	5 528
Negatief advies gevangenisdirecties	22	1 322	6	17	1 367
TOTAAL	4 858	1 939	21	77	6 895

Uitgaansvergunningen kunnen worden toegekend aan veroordeelden twee jaar voor de datum waarop tot een voorwaardelijke invrijheidstelling kan worden beslist, en dit om de sociale re-integratie verder voor te bereiden. Veroordeelden hebben ook de mogelijkheid om een uitgaansvergunning aan te vragen wanneer hun aanwezigheid buiten de gevangenis nodig is tijdens een bijzondere gebeurtenis (begrafenis van familielid, huwelijk van kind, enz.). Voor die twee types uitgaansvergunningen gelden dezelfde tegenaanwijzingen als voor het penitentiair verlof.

6 ONTSNAPPINGEN

In 2022 waren er 20 ontsnappingen, waarvan de meeste vanuit een open inrichting (Ruislede en Marneffe).

Penitentiaire inrichting	Aantal
Kortrijk (detentiehuis)	1
Marneffe	13
Ruislede	3
Merksplas	1
Nivelles	1
Saint-Hubert	1
TOTAAL	20

7 OVERLIJDENS

In 2022 overleden 50 gedetineerden in de gevangenis, van wie 16 door zelfdoding.

Penitentiaire inrichting	Zelfdoding	Andere overlijdens	Totaal
Andenne	1	1	2
Antwerpen	1	1	2
Beveren		1	1
Brugge	1	10	11
Brussel - site Sint-Gillis	3	1	4
Dinant	1		1
Hasselt	1	1	2
Hoogstraten		1	1
Huy	1		1
Jamioulx	3	2	5
Lantin	1	3	4
Leuven Centraal		3	3
Leuven Hulp		1	1
Leuze-en-Hainaut		1	1
Marche-en-Famenne	1	1	2
Marneffe		1	1
Merksplas		3	3
Mons	2		2
Paifve		2	2
Saint-Hubert		1	1
TOTAAL	16	34	50

8 VERGOEDINGEN VOOR HUISHOUDELIJK WERK

Gedetineerden kunnen tijdens hun detentie werken in de gevangenis. Er zijn verschillende soorten gevangenisarbeid. Zo kunnen gedetineerden instaan voor huishoudelijke taken die nodig zijn voor het dagelijks onderhoud en de werking van de inrichting (koken in de grootkeuken, wassen en strijken van linnengoed, poetsen van gemeenschappelijke ruimtes, hovenierswerken, enz.). Elk jaar krijgen de gevangenisstrafgevangenen, de opleidingscentra voor penitentiair personeel en de centrale garage daar budget voor. In 2022 werd in totaal € 4 145 395,59 toegekend aan gedetineerden voor de uitvoering van die huishoudelijke taken. Naast huishoudelijk werk kunnen gedetineerden bijvoorbeeld ook [werken voor externe klanten](#) in de gevangenis.

Penitentiare inrichting	Bedrag
Andenne	€ 142 368,71
Antwerpen	€ 211 200,00
Arlon	€ 54 319,00
Brussel - site Berkendael	€ 28 910,25
Brussel - site Haren	€ 95 368,00
Brussel - site Vorst	€ 80 900,25
Brussel - site Sint-Gillis	€ 245 000,00
Beveren	€ 110 000,00
Brugge	€ 258 219,00
Centrale garage	€ 9 423,00
Dendermonde	€ 27 952,00
Dinant	€ 34 100,00
Gent	€ 137 500,00
Hasselt	€ 188 874,00
Hoogstraten	€ 85 510,00
Huy	€ 40 167,92
Ieper	€ 6 945,00
Ittre	€ 144 216,00
Jamioulx	€ 133 035,00
Lantin	€ 321 386,00
Leuven Centraal	€ 148 500,00

Penitentiare inrichting	Bedrag
Leuven Hulp	€ 82 012,00
Leuze-en-Hainaut	€ 114 734,00
Marche-en-Famenne	€ 110 030,00
Marneffe	€ 64 371,41
Mechelen	€ 49 565,00
Merksplas	€ 159 500,00
Mons	€ 135 200,00
Namur	€ 73 242,00
Nivelles	€ 87 689,00
Opleidingscentrum voor Penitentiair Personeel Noord	€ 6 150,00
Opleidingscentrum voor Penitentiair Personeel Zuid	€ 31 676,00
Oudenaarde	€ 66 000,00
Paifve	€ 108 951,00
Ruiselede	€ 41 599,00
Saint-Hubert	€ 98 606,00
Tongeren	€ 16 500,00
Tournai	€ 74 195,00
Turnhout	€ 108 900,00
Wortel	€ 121 000,00
TOTAAL	€ 4 145 395,59

9 BUDGET

De tabellen geven een overzicht van de uitgaven van het directoraat-generaal Penitentiaire Inrichtingen per budgettaire post in 2022 en in functie van het type inrichting: penitentiaire inrichting, forensisch psychiatrisch centrum of transitiehuis.

Penitentiaire inrichtingen

Personeel	475.941.018,06 €	77,53%
Werkingskosten	53.766.885,67 €	8,76%
Onderhoud en voeding gedetineerden	20.956.005,64 €	3,41%
Medische en psychologische expertise en zorg	47.831.012,81 €	7,79%
DBFM	15.391.763,43 €	2,51%
Totale kost penitentiaire inrichtingen	613.886.685,61 €	100,00%
<i>Gemiddeld aantal gedetineerden</i>	11.036	
Kost per gedetineerde/dag	152,40 €	
Kost per gedetineerde/jaar	55.624,24 €	

Forensisch psychiatrisch centrum (FPC)

FPC Gent en Antwerpen	25.480.761,43 €
<i>Gemiddeld aantal geïnterneerden</i>	459
Kost per geïnterneerde/dag	152,09 €
Kost per geïnterneerde/jaar	55.513,64 €

Transitiehuizen

Transitiehuizen	1.042.317,93 €
<i>Gemiddeld aantal gedetineerden</i>	15
Kost per gedetineerde / dag	190,38 €
Kost per gedetineerde / jaar	69.487,86 €

Contact

info.epi@just.fgov.be

Verantwoordelijke uitgever

Rudy Van De Voorde
Directeur-generaal EPI
FOD Justitie
Waterloolaan 115
1000 Brussel

FEDERALE OVERHEIDSDIENST
JUSTITIE